

правопорушень відслідковується навіть в змісті Форми №2. Про що йдеться? Як ми вже наголошували, за чотири роки офіційно обліковано 74 кримінальних правопорушень. При цьому, 54 з них визначені в звіті під категорією «інші», тобто без вказівки на норму кримінального закону, а це майже 73% від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Іншими словами, існує певна так би мовити «сіра зона», в якій, до речі, не зовсім зрозуміло які кримінальні правопорушення обліковані в статистиці.

Підводячи підсумок викладеному вище, існує можливість наголосити на тому, що злочинність серед працівників Національної поліції України має реальний об'єктивний характер, що підтверджується як реальною дійсністю в українському суспільстві так і офіційною статистикою. Це по-перше. По-друге, офіційна статистика демонструє факт зниження абсолютного рівня даного виду злочинності в останні чотири роки. По-третє, безумовними лідерами в кримінально-протиправній поведінці працівників Національної поліції України залишаються кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, а саме – прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України). В-четвертих, злочинність серед працівників Національної поліції України носить високий рівень латентності, що в свою чергу, потребує додаткового самостійного дослідження.

Список бібліографічних посилань

1. Барбу С., Клименко С. «Злочинці в поножах»: резонансні злочини українських правоохоронців та хто їх покриває // «5 канал»: сайт / Інформаційно-аналітичний тижневик «Час. Підсумки тижня». 01.06.2020. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/zlochynsi-v-pohonakh-rezonansni-zlochynu-ukrainskykh-provookhorontsiv-ta-khto-ikh-pokryvaie-216290.html> (дата звернення: 07.11.2020).

2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення, Форма №1 (місячна) та Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, Форма №2 (місячна): звітність Офісу Генерального прокурора України, Наказ ГПУ від 23.10.2012 № 100/Генеральна прокуратура України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 06.11.2020).

Одержано 15.11.2020

УДК [378.016:811]:[378.6:351.74](477)

Віта Іванівна ФИЛИПСЬКА,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри іноземних мов факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0497-7196>

ІНОЗЕМНА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Модернізація діяльності правоохоронних органів відповідно до європейських і світових стандартів у контексті зміни пріоритетів роботи поліції з державно зорієнтованих на суспільно зорієнтовані з урахуванням нових підходів до взаємин з населенням вимагає формування свідомої національно-мовної особистості. Високий рівень сформованості як рідної, так й іноземної комунікативної компетентності є особливо значущим для працівників правоохоронних інституцій, що зумовлюється декількома чинниками. По-перше, специфіка роботи правоохоронця вимагає від нього умінь не лише грамотно укладати безліч документів, а й вирашно виглядати під час усної комунікації (вміти дискутувати, налаштовувати співрозмовника на свій бік, апелювати до почуттів, викликати довіру, переконати тощо). Звідси вільне володіння державною мовою в її усній і писемній формах є запорукою успіху правоохоронця у професії. По-друге, активізація транснаціональної злочинності, інтенсифікація співпраці національної поліції з Європолем та Інтерполом,

активна участь працівників МВС у миротворчих місіях ООН тощо суттєво посилити значення іншомовної підготовки правозахисників [1].

Сьогодні постає питання як вивчати іноземну мову і який матеріал викладати для того, щоб відповідати цілям та вимогам професійно-орієнтованого навчання. Однією з особливостей вивчення мови професійного спрямування є те, що вона має бути максимально наближена до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця. Отже, дуже важливо ретельно підібрати навчальний матеріал, який би доповнював та поглиблював знання студентів з профільних дисциплін та сприяв розвитку навичок роботи з професійно-орієнтованими текстами. Виділяється декілька критеріїв відбору фахових текстів. По-перше, це тематика та зміст. Текст, який повністю відповідає тематиці, допомагає студентам розширити знання з фаху, розкрити значення термінів, що в свою чергу спонукає студентів до участі в обговоренні матеріалу або веденні дискусій. Від змісту матеріалу залежить наскільки ефективно викладач зможе організувати навчальну діяльність студентів під час заняття, створити ситуації для пошуку та аналізу визначеної інформації, залучити їх до творчої діяльності, як при читанні текстів, так і в інших видах мовленнєвого спілкування. Не менш важливий критерій відбору фахових текстів - це доступність та зрозумілість матеріалу. Відсутність сленгу, рідковживаних та застарілих термінів є запорукою вдало підбраного матеріалу. Наявність схем, графіків та ілюстрацій суттєво покращує доступність матеріалу і дозволяє більш точно передати зміст навчального матеріалу. Ще один важливий критерій автентичних фахових текстів - це актуальність та сучасність, що визначає їх пізнавальну цінність. Такий текст викликає зацікавленість студентів та спонукає їх до самостійного пошуку додаткової інформації. Але постає питання де знайти текст, який би відповідав всім критеріям та потребам навчального процесу і забезпечував реалізацію навчальних, освітніх, розвиваючих та виховних цілей навчання професійно-орієнтованої іноземної мови. Мережа Інтернет є невичерпним джерелом інформації з будь-якої тематики. Проте, знайти потрібні тексти в готовому вигляді вкрай важко. Тому, для використання автентичних текстів у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування необхідно провести адаптацію одного або навіть кількох відібраних автентичних текстів, об'єднаних спільною тематикою [2].

Визначивши тематику професійно-орієнтованих текстів та підібравши термінологічну лексику для засвоєння, слід створити комплекс лексико-граматичних вправ, пов'язаних зі змістом тексту, спрямований на вдосконалення фахового рівня студентів. Такі вправи враховують лексику та граматичні особливості, які зустрічаються в тексті і які потрібно опрацювати для того, щоб краще розуміти зміст тексту. Вправи супроводжуються чітко сформульованими завданнями, інструкціями та поясненнями, що полегшує їх виконання як в аудиторії, так і під час самостійної роботи вдома. Результативними є, наприклад, лексичні вправи, в яких студентам пропонується підібрати синоніми чи антоніми, поєднати слова англійською мовою з їхніми українськими еквівалентами і навпаки, утворити терміни за допомогою терміноелементів, пояснити значення термінів, вставити в речення пропущені слова, підібрати терміни до поданих визначень. Систематичність цих вправ, а також послідовне наростання складності та повторюваності сприятиме свідомому засвоєнню термінологічної лексики та професійної фразеології. Різноманітні лексичні вправи допомагають закріпити й активізувати отримані знання. Поступове ускладнення завдань та їх варіація сприяють розвитку в студентів логічного мислення. Для подолання граматичних труднощів під час роботи з професійно-орієнтованими текстами та для формування у студентів відповідних навичок є граматичні вправи, що відповідають тематиці текстів. Ефективними є вправи, що містять схематичний теоретичний виклад граматичних явищ. Більшість граматичних вправ підручника містить лексику попередніх практичних занять, що дозволяє досягнути максимальної повторюваності. Пропонується виконувати вправи як письмово, так і усно, для того щоб залучити різні види пам'яті [3].

Різні методи й засоби опанування навичками, необхідними для набуття комунікативної компетенції в сфері професійного спілкування іноземною мовою використовуються в навчальному процесі. У викладанні іноземної мови професійного спрямування важливого значення набуває інтерактивний метод навчання, де студент є активним творцем процесу навчання, здатним до взаємодії та активного спілкування. Основним методом у сучасній методиці навчання іноземної мови

є метод ситуативного навчання. Головною метою такого підходу є створення ситуацій, подібних до реальних, вирішення яких допомагає розвитку творчої, професійної та пізнавальної діяльності студентів. Пізнавальна діяльність студентів при цьому включатиме етапи пошуку, аналізу та вирішення проблеми. Акцент навчання переноситься не на оволодіння готовими знаннями, а на їх вироблення, співтворчість, обговорення. Для подолання проблеми, студенти залучають інші джерела інформації і свій особистий досвід [2].

З огляду на специфічні умови організації життєдіяльності та особливості організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі системи МВС вважаємо доцільним і бажаним впровадження до навчального процесу з вивчення іноземної мови методу «навчання у співпраці» (cooperative learning). Переваги його використання окреслені у самому його визначенні. Термін «навчання у співпраці» відноситься до тих студентів, які працюють в межах однієї команди над певним завданням або проектом за умов необхідності виконання роботи за певними критеріями, включаючи необхідність підзвітності та індивідуальної відповідальності кожного з членів команди за загальний зміст та результат роботи. Таким чином, безсумнівними перевагами використання цього методу є його соціальна спрямованість та структурна позитивна взаємозалежність [4].

Формування комунікативної компетенції є першочерговою метою вивчення іноземної мови професійного спрямування у вищому навчальному закладі. Особливої уваги сьогодні потребує питання створення освітнього середовища для формування та розвитку комунікативної компетентності студентів. Оскільки розвинена комунікативна компетентність має бути кінцевим результатом навчання, виникає необхідність цілеспрямованої діяльності щодо її формування [2].

Професійну мовно-комунікативну компетентність правоохоронця визначають як інтегроване особистісне утворення – сукупність знань, умінь, навичок, особистісних якостей, які дозволяють фахівцю ефективно користуватись мовою у професійній діяльності для забезпечення ефективного спілкування як із громадянами своєї держави, так і з іноземцями, службового документообігу, міжособистісної професійної комунікації, конструктивної медіації в екстремальних ситуаціях. У структурі професійної мовно-комунікативної компетентності правоохоронця як наслідок його професійно спрямованої мовної підготовки виділяють мотиваційно-ціннісний, когнітивний, емоційно-вольовий та комунікативно-діяльнісний компоненти [1].

У формуванні іншомовної комунікативної компетентності необхідно враховувати: мовну (лінгвістичну) компетентність, яка передбачає систему знань, умінь і навичок здійснювати іншомовну комунікацію в типових ситуаціях навчальної, трудової та культурної сфер спілкування, читати і розуміти тексти різних жанрів та видів із різним ступенем розуміння їх змісту; соціокультурну компетентність, яка включає фонові знання (сукупність відомостей про соціокультурні особливості народу, мова якого вивчається, та про стандарти комунікативної поведінки) прийняті в цій культурній спільноті; мовний і мовленнєвий матеріал, необхідний для розкриття соціокультурної інформації, реалії, вільні та сталі словосполучення, форми мовленнєвого етикету; навички і вміння оперування фоновими знаннями та мовним і мовленнєвим матеріалом соціокультурного плану; професійну компетентність, яка передбачає навички та вміння знаходження і оперування іншомовною професійно значущою інформацією, знання фахової термінологічної лексики, вміння читати й виділяти основне зі спеціалізованих текстів [5].

Система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах МВС України має також передбачати й практичну роботу над голосом, дикцією, інтонацією, гучністю, тембром і темпом, що сприятиме оволодінню вміннями та навичками професійно зорієнтованої мовно-комунікативної компетентності [6].

Висновок. Формування професійної іншомовної комунікативної компетентності вимагає підпорядкування цілей навчання іноземної мови цілям вищої професійної освіти і відповідно розробки системи навчання, орієнтованої на практичні потреби майбутніх правоохоронців. Володіння іноземною мовою професійного спрямування забезпечить можливість повноцінно працювати з закордонними інформаційними джерелами, знайомитися з новими світовими технологіями та тенденціями в певній галузі, встановлювати контакти з зарубіжними партнерами в процесі професійної діяльності, сприятиме входженню у світове професійне співтовариство та забезпечить успішне функціонування в ньому.

Список бібліографічних посилань

1. Волік О., Мамонова О. Особливості викладання іноземної мови курсантам ЗВО МВС України (з досвіду роботи). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. Вип. 28. Т. 2. С. 260-265.
2. Вадаська С.В. Особливості викладання іноземної мови професійного спрямування *Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі*. Київ, 2013. С. 37-46.
3. Цебрук І.Ф., Косило Н.В., Семотюк О.В. Специфіка підбору професійно-орієнтованого тексту та створення комплексу лексико-граматичних вправ при навчанні іноземної мови студентів медичних ВНЗ. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Д.*: Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, 2012. Т.2. С.93-98.
4. Лопутько О.А. Навчання у співпраці у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування. *Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування: тези доп. наук.-метод. семінару*. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 35-38.
5. Костенко Н.І. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна"*. 2012. Вип. 5. С. 86-89.
6. Прохоренко-Дученко О.Ф. Формування мовно-комунікативної компетентності працівників ОВС: теоретичні і практичні аспекти. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. Вип.1. С. 236-245.

Одержано 16.11.2020

УДК 34.037

Наталія Олександрівна ФІЛПСЬКА,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9558-9422>

ПОЛІЦІЯ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ СУСПІЛЬСТВО: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Сучасний демократичний світ, будучи хумацентричним, намагається дотримуватися принципу рівності всіх людей, незалежно від будь-яких особливостей та відмінностей — раси, національності, стану здоров'я, релігії тощо. Міжнародні договори закріплюють цей принцип та рівні права всіх без виключень. Ми хочемо привернути увагу до осіб з обмеженими можливостями як такої категорії, яка потребує особливої підтримки, створення умов задля реалізації ними своїх прав і свобод. Саме відсутність різних бар'єрів у суспільстві надасть цій категорії осіб можливість бути повністю включеними у суспільне життя та реалізовувати весь спектр своїх прав та свобод, виконувати обов'язки відповідно до індивідуальних можливостей, що є інклюзивним суспільством.

Ця мета може бути досягнута не лише зусиллями міжнародних організацій урядів держав, недержавних організацій, а й державними правоохоронними органами, про що свідчить досвід інших держав, які демонструють інклюзивний підхід у своїй роботі. Для України, на наш погляд, доцільно не лише ознайомитися із практиками інших держав у цій сфері, а й розглянути питання щодо розширення повноважень правоохоронних органів, зокрема, поліції, у питаннях інклюзії, комунікації, взаємодії з особами з обмеженими можливостями, які мають різні особливості, обумовлені нозологією.

Звернемося до досліджень, які проводилися нашими закордонними колегами. Так, канадські дослідники вважають, що більшість поліцейських зазвичай не вважають роботу поліції соціальною службою, якою вона насправді є, хоча й відрізняється від інших видів соціальної служби. В той же час, саме поліцейські можуть надавати деякі соціальні послуги, в тому числі й людям з